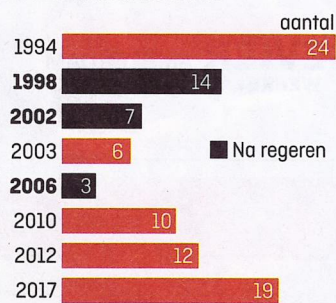

VEEL OP HET SPEL VOOR PECHTOLD

Voor D66-leider Alexander Pechtold staat er ook een persoonlijk element op het spel bij de formatie. In tv-programma *Pauw* verklaarde hij in augustus 2016 dat hij stopt als D66-leider, als D66 niet zou meeregeren in het volgende kabinet – dat nu dus op stapel staat. Pechtold wil ook graag zelf weer minister worden, zoals hij de afgelopen jaren vaker had laten blijken. Pechtolds ministerschap (2005-2006) in het tweede kabinet-Balkenende wordt niet als een succes gezien. Mocht meeregeren van D66 er niet in zitten, 'dan is het wel tijd voor een ander, ja' – aldus Pechtold ruim een jaar geleden.

Regeren loont niet

Tweede Kamerzetels D66

ELSEVIER WEEKBLAD

permanente pressie vanuit het eigen kader om de libertijnse agenda (meervoudig ouderschap, euthanasie, vrijgeven softdrugs) hoog te houden.

Het is gaandeweg nauwelijks meer denkbaar dat Pechtold de Amsterdamse wethouder Kajsa Ollongren – gedoodverfd minister van Economische Zaken – in het kabinet gaat halen, gegeven haar rol als geharnast en openlijk tegenstander van coalitiesamenwerking met ChristenUnie.

Tamelijk uniek aan de formatie van 2017 is dat het ongemak dat toch al rond de formatie hangt door althans een deel van de media wordt versterkt – bedoeld of onbedoeld. De geest van de website *GeenStijl* en de omroep *PowNed* is de afgelopen jaren over het Binnenhof neergedaald. En hoewel zowel *GeenStijl* als *PowNed*

zelf nog slechts een bescheiden rol speelt, hebben de manier van werken en de toonzetting school gemaakt bij de publieke omroep.

Zo hebben verslaggever Jair Ferwerda van het praatprogramma *Jinek* en drie NOS-verslaggevers die een wekelijkse videovlog rond de formatie maken (en daar weer over vertellen in praatprogramma's), de sfeer van ongemak rond de zich voortslepende formatie omgezet in lacherigheid.

Haagse politici hebben van pijnlijke ervaringen met *GeenStijl* en *PowNed* geleerd dat het onverstandig is om hooghartig te zijn tegen verslaggevers die in een lacherige stemming en met draaiende camera op hen afkomen. Dat draagt ertoe bij – Mark Rutte is er ervaren in – dat politici zelf ook maar lacherig doen – uiteindelijk over wat zij zelf doen en waar ze voor staan. Politiek wordt zo gereduceerd tot een lolletje.

Sybrand Buma van het CDA ontsnapte er ook niet aan in zijn HJ Schoo-lezing. Buma grapte eerst dat de formatie in 2019 zou worden afgerond, om dat later nog te overtreffen met een afronding in 2021 (het veronderstelde einde van de kabinetsperiode). Als politici zelf al melige grappen maken over een project waar ze geacht worden hun schouders onder te zetten, wie moet daar dan nog wel in geloven?

Het publiek is politiek-moe, na een campagne van een jaar met eerst een overkill aan politici en politiek, en vervolgens een formatie die eindeloos duurt en een kabinet waarin niemand echt zin lijkt te hebben. Dat Mark Rutte in augustus aangaf na het huidige kabinet-in-aanbouw nog wel een keer premier te willen zijn, is een veeg teken. Als je al over de horizon van je aanstaande kabinet heen kijkt, roep je als premier de vraag op of je er wel volledig in investeert.

Het voedt de sfeer van grappen en grollen en het geringe vertrouwen in het derde kabinet-Rutte. Ernstiger is dat het een geur van bederf rond de politiek en zelfs de democratie laat ontstaan. Er hangt een vreemde ondergangstemming op het Binnenhof. **E**

IN BRUSSEL

Slavisch Europa wil positief samenkomen

Correspondent Europese Unie **JELTE WIERSMA** hoort in Brussel hoe Slavisch Europa zich probeert te verenigen in een Slavonic House.

Brussel krijgt er weer een *house* bij. Na het Holland House krijgt de EU-hoofdstad in 2020 een Slavonic House. De Tsjechische Duitser David Chmelik (49) heeft Belgische investeerders gevonden om aan de Wetstraat in de Europese wijk een gebouw te kopen waar Slavisch Europa samen moet worden gebracht. Er moeten een winkelcentrum ('het eerste in de Europese wijk'), een restaurant en kantoren komen. 'Ook niet-Slaven zijn welkom.'

Chmelik was EU-ambtenaar bij het directoraat-generaal Budget van de Europese Commissie en vond dat het daar te veel over geld ging en te weinig over cultuur. Hij probeert de dertien Slavische landen te verenigen onder de naam Slavonic Europe en zo Europese integratie groter draagvlak te geven. Hij wil geen nationalistische Slavische beweging, maar wel de culturele, taalkundige en zakelijke banden tussen de Slaven aanhalen. 'Wij snappen elkaar, kennen diversiteit en zijn met driehonderd

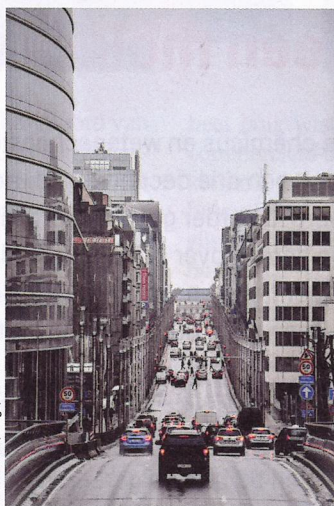
miljoen mensen de grootste etnische groep.'

Emotie

Het Slavonic Europe moet ook meer publieke steun voor Europese integratie verwerven. 'Europa werkt nu zo dat als Duitsland en Frankrijk het eens zijn, de rest moet volgen. Dat is een probleem van de Europese Unie. Ze mist cohesie. De Unie kan niet topdown worden verenigd door natiestaten.' Europees bestuur moet steun hebben van burgers, zegt Chmelik. Hoe? 'Door de Slaven als grootste culturele entiteit in Europa

samen te brengen. Europa mist emotie, wij Slaven kunnen dat inbrengen.'

Het is op het eerste oog een beetje een ingewikkelde route, maar daar wil hij niets van weten. Op de vraag of Slavisch Europa wel Europa is, zegt hij: 'De Slaven reiken zowel Europa als Azië de hand. Zij voelen zich vaak niet serieus genomen. Ook daarom moeten we positief samenkomen.' **E**

Eric Laimond/Beigo/HH

Wetstraat krijgt Slavonic House, waar ook niet-Slaven welkom zijn